

## **Govor članice Stalne delegacije Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Evrope Azre Hadžiahmetović na redovnom zasjedanju PS Vijeća Evrope u okviru teme "Posljedice globalne finansijske krize"**

**Strazbur, 29. januar 2009.**

"Dozvolite mi da na početku pozdravim današnju raspravu na ovu veoma važnu temu. O kakvom razumijevanju važnosti je riječ govori i hitno pripremljen izvještaj čiji je izvjestilac gosp. Kimmo Sasi. Ovim malim izvještajem za ovako velike probleme, uspio je obuhvatiti sva područja relevantna za našu diskusiju. U tom smislu, i pohvale izvjestiocu za dobru podlogu današnjoj raspravi.

Ono na šta ovaj izvještaj dobro upozorava jeste *spill over* efekat sa finansijske na političku i sferu ljudskih prava i potrebu inkorporiranja ekonomske i socijalne dimenzije u set rješenja koja se povodom nove situacije poduzimaju na nacionalnom i međunarodnom planu. Da više pažnje i uloge socijalnog sektora mora korespondirati manjem rastu govori u prilog ovoj neophodnoj koheziji. Ona apostrofira posebnu ulogu fiskalnog sektora dizajniranog ne samo za stimulisanje potrošnje već i restrukturiranja potrošnje i poticaja novih aktivnosti koje bi ublažile brojne probleme nastale stanjem u finansijskom sektoru.

*New deal* programi na nacionalnom i međunarodnom planu i vraćanje Keynesu u potpunosti reformira koncept na kome počiva današnja ekonomija. Dozvolite da ne ulazeći u ocjenu pojedinih opredjeljenja, skrenem pažnju na nekoliko pitanja :

1. Gdje je granica do koje vlade mogu sanirati posljedice finansijske krize zadužujući buduće generacije ?
2. Kako se danas u internacionaliziranoj i globaliziranoj ekonomiji rješenja mogu adresirati na nacionalne ekonomije ?
3. Koji instrumenti regulacije stoje vladama na raspolaganju za probleme uzrokovane *spill overom* ?
4. Ako je kriza dobro pokazala da finansijski tokovi upravljaju realnom ekonomijom, ko će i kako upravljati budućim finansijskim tokovima ?

5. Kako nas iskustvo uči da krize jačaju ekonomske nacionalizme, kako obezbijediti neophodnu koordinaciju, kooperaciju, zajednički angažman na rješavanju ovog globalnog problema ?
6. Može li zahtjev da filozofija slobodnog tržišta i deregulacija budu zamijenjeni, dovesti do novih formi protekcionizma ?
7. Može li to dovesti u pitanje filozofiju na kojoj počiva svjetski trgovinski sistem i kako okončati Doha trgovinske pregovore ?
8. Kako se sve ovo može odraziti na integracije, posebno EU ?
9. Može li ovo dovesti u pitanje proces daljeg proširenja i njegovu dinamiku ?
10. Kako se ovo može odraziti na evropske zemlje izvan EU ?

Ovo posljednje pitanje cijenim posebno važnim iz ugla nekoliko činjenica posebno važnih za zemlje Jugoistočne Evrope. Vidjeli smo aktivnosti SAD-a, Japana, EU, Evropske centralne banke. Koje i kakve mjere se odnose na zemlje JIE? Jesu li prepuštene samo ograničenim mogućnostima MMF-a i Svjetske banke? Imaju li dovoljno sopstevnih kapaciteta da se nose sa posljedicama krize kao što je to slučaj sa drugim evropskim zemljama. Nisu li ograničene strogim pravilima tranzicijskog paketa i ograničenim vlastitim mogućnostima? Nisu li posebno ovisne o stanju u EU? Neće li plaćati cijenu uspješne reforme bankarskog sektora i reduciranih operacija stranih banaka koje su ključne za njihovu ekonomsku aktivnost? Mogu li biti prepuštene same sebi u nedostatku alternative? Ili, mogu li se osloniti samo na pozive na solidarnost ?

Dozvolite, na kraju, da skrenem pažnju na kompleksnost ove problematike i brojne rizike koje nosi ovo vrijeme « gašenja požara ». U tom smislu želim naglasiti da neka od pitanja i dilema koja sam pomenula zahtijevaju hitan odgovor i ove Parlamentarne skupštine.” (kraj)